

TALLINNA ÜLIKOOL

Haridusteaduste Instituut

Lapse ning nooruki areng, arenguteooriad ja uurimismeetodid

ÕPIMAPP

Koostanud: Melissa Anson

Tallinn

2016

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1. Teosed	4
1.1. The Network Society	4
1.2. Nuorten kansalaisidentiteetit ja mediakasvatus	6
1.3. Children, Adolescents, and Media Violence: A Critical Look at the Research.....	7
1.4. Designing for Virtual Communities in the Service of Learning.....	8
1.5. The Digital Literacy and Multimodal Practices of Young Children (DigiLitEY).....	9
KOKKUVÕTE	10
KASUTATUD ALLIKAD	11

SISSEJUHATUS

Antud õpimapp sisaldab ülevaadet teostest, mis toetavad esialgset uurimistöö projekti. Õpimapi autori esmase projekti idee hõlmas nõustamist noorsootöö valdkonnas ning erinevate võrgustike omavahelist koostööd. Seoses juhendaja valikuga, muutus projekti fookus ning lähtuvalt uuest fookusest, saab olema töö keskmes haridustehnoloogia noorsootöös. See tähendab, et töö autor üritab leida informatsiooni selle kohta, milline on haridustehnoloogia võrgustik noorsootöö valdkonnas ning mida loodetakse saavutada lähiaastate jooksul antud valdkondade koostöös. Tulenevalt teema püstitusest, mille keskmes on haridustehnoloogia ning noorsootöö korraldus, on õpimapis toodud välja mõningad allikad, mis võiksid toetada teoreetilist teemapüstitust.

1. Teosed

1.1. The Network Society

Jan van Dijk

Antud teose autor on rahvusvaheliselt tunnustatud kommunikatsiooni spetsialist, kes on spetsiifiliselt uurinud *uue meedia* voolu. Ta on mitmete teoste autor, mille hulgast tooksin välja kõige rohkem uurimistööga haakuva teose *Information and Communication Technology in Organizations* (2005). Hariduskäigult on tegu kommunikatsiooni valdkonna professoriga.

Ülesehituselt teosest:

- Sissejuhatus annab ülevaate ühiskonna infrastruktuurist, teisest kommunikatsioonirevolutsioonist, räägib uue meedia karakteristikast ning sellest, kuidas antud teos on üles ehitatud
- Edasi läheneme asjale detailsemalt – räägime võrgustikust, mis on välja toodud kui ühiskonna värvisüsteem tänapäeval. See tähendab, et antud peatükis on ülevaade sellest, mis on põhjustanud suure tõusu võrgustike arengus; kuidas mõjutab interaktiivne võrgustik meeskonnatööd.
- Kolmas peatükk annab ülevaate erinevatest võrgustikest, nt telekommunikatsiooni võrgustik, massikommunikatsiooni võrgustik jms ning, mis võiksid olla tulevased trendid

Teose esimeses pooles tuleb suurem osa aspekte välja, mis võiksid antud tööd toetada, seega muudest peatükkidest on eraldi vaid väheseid detaile hõlmatud.

Kokkuvõttes, annab teos ülevaate sellest, kui suur mõjuvõim on sotsiaalvõrgustikul ning sellel, kuidas see mõjutab antud võrgustiku kasutajaid. Kui varem tehti suur osa tööd ära konverentsiruumis ja mitmete töötajate kohalolu arvesse võttes, siis tänapäeval võimaldavad erinevad võrgustikud teha distantsilt ära suures mahus tööd. See omakorda tähendab, et alati on keegi, kes antud tööst võib võita, ning keegi, kes selle tõttu ka kaotab, sest meediavõrgustik ei ole neutraalne pinnas võrgustikuna.

Ühtlasi, on välja toodud, et iga võrgustik, mida kasutatakse töökeskkonnas, peab olema välja ehitatud antud töö tingimusi ja nõudlust arvesse võttes. See tähendab, et noorsootöötaja ei saa kasutada sama platvormi oma tööks, mida kasutab näiteks suurfirma juht oma töös. Väga tihti

on tänapäeval võetud mingi algeline programm ning kohandatud uue töö jaoks, sest pealiskaudselt jääb mulje nagu töö sisu on analoogne, kuid iga firma ja asutus peaks olema võrgustikku luues nii palju vastutulelik, et ehitada midagi, mis sobib just antud valdkonna tingimustesse.

Samuti tuleks interaktiivse võrgustiku puhul teha kindlaks, kes ja kui palju suudab ja tahab teha – tänapäeval arenevad erinevad keskkonnad nii kiiresti, et igas kollektiivis on keegi, kes ei taha uuendusi oma töös näha, sest neid uuendusi on nii palju, et piltlikult, mõistus ei jõua järgi enam.

Kokkuvõttes, annab antud teos suhteliselt pädeva ülevaate sellest, kuidas luua võrgustikke ning mida silmas pidada, kui ehitada mingit platvormi, mida töökeskkonnas kasutada nii, et see kõigile käepärane ja mugav oleks.

1.2. Nuorten kansalaisidentiteetit ja mediakasvatus

Noorte identiteet ühiskonnas ning meediakasvatus

Sirkku Kotilainen, Leena Rantala

Antud teos pakkus huvi just selle tõttu, et see oli üks vähestest, mis sisaldas endas konkreetselt ka noorsootööd valdkonnana.

Meediakasvatus noorsootöös on üha laienev ja arenev valdkond. Suurim katsumus noorsootöötajatele seoses meediakasvatusega on see, et olla pidevalt kursis sellega, mida internet võimaldab ning lähtuvalt sellest, mida saab töötaja võimaldada noorele. Töötajad on suures osas täheldanud seda, et tänapäeva noored on üha enam meediaga ümbritsetud, ning valdaval enamusel on väga head oskused, et tehnoloogiaga hakkama saada.

Antud peatükis tuleb välja, et noorsootöötajad ise tunnevad kõige suuremat ohtu meediakasvatusest, sest nad ei tunne, et nad oleksid ise piisavalt pädevad, et kellegi virtuaal turvalisust jälgida ning suunata. See kirjatükk ei ole küll kõige värskem, kuid lähtuvalt oma kogemusest pedagoogika valdkonnas, julgen öelda, et see mingil määral vastab siiani tõele. Kindlasti on neid inimesi, kes olenemata vanusest, on alati kõigele avatud ja omavad soovi end täiendada ja nõ tehnoloogiaga kursis olla, kuid palju on ka neid inimesi, kellele haridustehnoloogia ja meedia tunduvad võib-olla liialt keerulised ja hirmutavad. Ning need inimesed ei pea olema tingimata staažikad töötajad, neid leidub ka noorte seas, kellel on hirm selle ees, et nad ei saa hakkama.

Välja on toodud ka see, et suureks komistuskiviks on ka meediavõrgustiku puudulikkus noorsootöö valdkonnas (nii Eestis kui ka Soomes) ning see tingib selle, et töötaja peab ennast ise kurssi viima sellega, mida ta saab noorele pakkuda, sest haridustehnoloogia ja noorsootöö valdkonnad ei ole omavahel veel võrgustikuna üles ehitatud.

1.3. Children, Adolescents, and Media Violence: A Critical Look at the Research

Steven J. Kirsh

Antud teos pole küll niivõrd seotud haridustehnoloogiaga, kuid on tugevalt seotud meediaga ning noorte käitumisega, mis on tingitud või võimendatud lähtuvalt meediast. Kuna teos räägib noorte käitumisest meedias, siis haakub see meediakasvatuse ja noorsootöö valdkonnaga siiski.

Kirsh on kirjutanud väga mahuka teose, mis sisaldab endas mitmes variatsioonis vägivalda ning käitumishäireid, mis on tingitud või võimendatud meedia poolt. Raamatut on väga raske hakata detailselt lahti rääkima, sest see on äärmiselt mahukas, kuid kokkuvõttes annab teos ülevaate selle kohta, mis võib tingida lapses/noores agressiivsust, kui ta on kokkupuutes ükskõik millega, mida ma pakub meedia (mängud, filmid, *action*tegelaste mänguasjad jms).

Autor toob välja selle, et konkreetselt sajanedeid on spekulieritud, et raamatud, koomiksid, televisioon jms pakuvad noortele vägivalda, mis nende fantaasiat võib tagant utsitada. Juba 30ndatel viidi läbi uuringuid, et näha, kuidas mingi sündmus võib lapse psüühikat mõjutada, kuniks lõpuks 2002a tõestati peale 70a kestnud uuringuid, et meedia mõjutab noori negatiivsel kombel (aspektidena välja toodud söömishäired, narkootikumide kasutamine, seksuaalne ära kasutamine). Kõige olulisemana tooksin välja selle, et agressiivne tulem on individuaalidel, kes kogevad agressiivseid emotsioonid ka ilma meedia mõjuta; agressiivse persooniga inimesed; psühholoogilised faktorid, mis on seotud agressiooniga; agressiivsed mõtted. Kõikidel neljal juhul on indiviidil juba enne mingit kokkupuudet soov või kikk agressiivsusele. See viitab omakorda sellele, et sellist käitumist tuleks juba varasemalt märgata (rõõmu kellelegi viga tehes) ning lähtuvalt sellest peaks antud last suunama või aitama. Tihti ongi sellised noored pigem üksinda ning tegelema hakatakse nende probleemidega alles siis, kui need pole enam lihtsad ohumärgid, vaid konkreetne oht juba.

Tooksin välja ka selle, et see raamat pole ainult projekti raames huvitav lugemine, vaid ka üleüldiselt soovitaksin seda kõigile, kes vähegi tegelevad noortega. Antud teoses on toodud välja ka erinevaid uuringuid, mis on noortega läbi viidud ning üleüldiselt erinevatest aspektidest huvitavat lugemist pakkuv teos.

1.4. Designing for Virtual Communities in the Service of Learning

Sasha Barab, Rob Kling, James H. Gray (edited)

Learning in Doing: Social, Cognitive & Computational Perspectives

Antud väljaandes antakse autorite poolt ülevaade sellele, kuidas lähtuvalt teoriast, kujundusest, õppimisvajadusest ehitatakse üles veebipõhiseid võrgustikke, mis toetaksid õppimist. Kuna teose autorid on ise väga erinevate taustadega, siis tulebki võrgustiku loomise puhul välja see, kui suur on komistuskivi mingi platvormi loomise ja subjekti vahel, kui mõlemas valdkonnas toimub pidev muutumine. Isiklikult samastasin seda koheselt haridustehnoloogiaga, mis on praegu peaaegu nagu igal pool meid ümbritsemas (koolides ainetena, võrgustikes) ja mis on pidevas arenemises, sest haridustehnoloogia areneb täpselt sama palju nagu tehnoloogia ise. Ja teisalt nägin kohe noorsootööd, mida tahetakse pidevalt tõhusamalt korraldada, kuid mis on samamoodi muutumises, et luua erinevaid ühiseid võrgustikke, mis võimaldaks noorsootöötaja elu kergemaks teha professionaalsel tasandil.

Võrgustiku loomise alguseks on kogukond – oluline on teadmine sellest, kes kuulub sinna, kuhu on vaja luua toimiv sild erinevate valdkondade vahel. Antud projekti raames tekib sild haridustehnoloogia ja noorsootöö vahele, kus siis üks valdkond peaks võimaldavama teise valdkonna suurema mobiilsuse ja kättesaadavuse noortele. Teose põhjal saaks näitena tuue näiteks Eesti Noorsootöö Keskuse kodulehe, mis annab ülevaate noorsootööst, keskusest, projektidest, artiklitest, malevatest jms.

Rõhutaks siin kohal, et ENK on ainult üks võrgustik, kuid ta on hea näide, mille põhjal saada aru sellest, millest antud teos räägib.

1.5. The Digital Literacy and Multimodal Practices of Young Children (DigiLitEY)

<https://digilitey.wordpress.com/blog/>

Toon enda jaoks välja ühe olulise koha, kust saan üldise mõtteainet oma uurimistöö jaoks. See on küll blogi vormis, kuidas on olulisel kohal, mis võimaldab mul mõelda ehk veidi kaugemale, mille alusel siis hiljem hankida teaduslikku materjali oma tööd toetama.

Antud blogi pluss on minu silmis see, et see on pidevas muutumises ja arengus. Sinna tuleb erinevaid artikleid juurde jooksvalt, mis on mõtete uudsuse aluseks.

Minu silmis on see blogi ka heaks toeks noorsootöötajale, sest antud blogi loojad on teinud selle veebikanali selleks, et inimesed üle maailma saaksid oma mõtteid jagada erinevate päevakohaste uudiste suhtes (nt Pokemon GO kasutus) või arutada seda, kuidas kasutada meediat lastega ja ning noortega, et see oleks kasulik kogemus, mitte ajaveetmise võimalus. See blogi on alles jalgu alla saamas, aga lihtsalt tore leid kõigile, kes on tänapäeval meediaga, haridustehnoloogiaga ja noorte eludega kursis. Või tahavad olla.

KOKKUVÕTE

Tunnen, et väga suur tee on veel minna. Leidsin küll teoseid, mis pigem avardasid mu silmaringi ja panid mõtte rohkem liikuma, kuid ma ei tunne, et oleksin leidnud veel midagi, mis oleks mu projektile heaks põhjaks, millele teooriat üles ehitada. Õnneks oleks oma juhendajaga pidevas kontaktis ja üritame leida seda täpset ja õiget fookust, et saaksime juba sule liikuma.

Antud teostega, mis mappi siiski tõin, olen rahul. Mulle meeldib, et sain erinäolist tausta nii noorsootöö valdkonnast, kui ka meediast ja haridustehnoloogiast. Kuna kogu mu kirjandus on põhimõtteliselt väliskirjandusest, siis kindlasti leian, et palju on uurida ka kodumaistest allikatest, ent varasemast kogemusest lähtuvalt otsisin endale erinevaid võõrkeelseid allikaid, et näeksin veidike suuremat pilti, kui ainult Eesti. Samuti, tooksin välja, et suure entusiasmiga valisin teosed, mis olid metsikult mahukad ja mõningad võrdlemisi kuivalt kirjutatud, mis tegi selle mapi tegemise võrdlemisi raskeks ülesandeks. Teisalt, olen õnnelik, et sattusin kogemata kokku näiteks Kirshi teosega, mis oli tegelikult tõesti meeldiv lugemine.

KASUTATUD ALLIKAD

Dijk, J. (2006). *The Network Society*. SAGE Publications, London.

Kotilainen, S., Rantala, L. (2008). *Nuorten kansalaisidentiteetit ja mediakasvatus*. Hakapaino, Helsinki.

Kirsh, S. (2006). *Children, Adolescents, and Media Violence. A Critical Look at the Research*. SAGE Publications, California.

Barab, S., Kling R., Gray, J. (2004). *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning*. Cambridge University Press, New York.